Raadsvoorstel

Onderwerp **Zaakid**	Raadsvoorstel besteding SPUK Lokale Aanpak Isolatie (LAI) 2023-128670
Auteur	Eveline van der Blom +31793468510 E.C.van.der.Blom@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	Eijkelberg E.C.R.H. (Eric)
Portefeuillehouder	Wethouder Velzen
Medeverantwoordelijke(n)	n.v.t.

Uiterste behandeldatum (+ reden)	Raadsvergadering 26 februari 2024, in verband met de uitvoeringstermijn van de regeling.
Programma(s)	Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen
Eerdere besluitvorming	Besluitenlijst college van B&W d.d. 4 april 2023, Aanvraag Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie; Besluitenlijst college van B&W d.d. 10 oktober 2023, Aanvraag Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie; Raadsmemo Aanvraag SPUK Lokale Aanpak Isolatie d.d. 10 oktober 2023.
Samenvatting	Gemeente Zoetermeer heeft een aanvraag ingediend voor de Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie (SPUK LAI) om eigenaar-bewoners, die moeite hebben met het verduurzamen van hun woning, te helpen via ondersteuning en extra financiële middelen. Het Rijk heeft het gevraagde budget ad € 916.880,- en de aanvulling van € 221.363,- toegekend. Er worden vier verschillende maatregelen voorgesteld, met bijbehorende verdeling van het beschikbare bedrag: a. Subsidieregeling Vereniging van Eigenaars**;** b. Subsidieregeling Doe-het-zelvers**;** c. Isolatie ontzorgingsaanbod eigenaar-bewoners**;** d. Onvoorziene kosten**.** De raad wordt voorgesteld het beoogde bestedingsvoorstel vast te stellen.
Bijlagen	1. Aanvraag Specifieke Uitkering Lokale Aanpak Isolatie; 2. Ontvangstbevestiging aanvraagverzoek; 3. Beschikking RVO n.a.v. de aanvraag; 4. Ambtshalve aanvulling Regeling specifieke uitkering; 5. Begrotingswijziging.

Raadsbesluit

Raadsvoorstel besteding SPUK Lokale Aanpak Isolatie (LAI)
2023-128670

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 19 december 2023

besluit

1. Een budget van in totaal € 1.138.243,- voor 2024-2026 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het bestedingsvoorstel Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie bestaande uit:
    a. Subsidieregeling Vereniging van Eigenaars;
    b. Subsidieregeling Doe-het-zelvers;
    c. Isolatie ontzorgingsaanbod eigenaar-bewoners;
    d. Onvoorziene kosten.
2. De kosten uit besluitpunt 1 te dekken uit de subsidie Lokale Aanpak Isolatie van € 1.138.243,- voor de jaren 2024-2026.
3. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen.

Over dit besluit geen referendum mogelijk te maken, omdat het een begrotingswijziging betreft.
Dit besluit treedt in werking de dag na de bekendmaking daarvan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 26 februari 2024

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding

Eén van de beoogde resultaten uit het Programma Energietransitie Zoetermeer is om: *''middelen uit nationale regelingen optimaal te benutten voor investeringsbijdragen aan lokale huiseigenaren, vooral voor degenen die dit het meest nodig hebben''.* Het Rijk ondersteunt gemeenten onder andere middels de 'Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie' (SPUK LAI).

Deze SPUK is er op gericht om eigenaar-bewoners die moeite hebben met het verduurzamen van hun woning te helpen via ondersteuning en extra financiële middelen, naast al bestaande subsidies die voor alle woningeigenaren beschikbaar zijn. De gemeente heeft zelf de vrijheid om te bepalen welke aanpak of projecten er worden opgezet binnen de regeling.

Gemeente Zoetermeer heeft met succes een aanvraag ingediend voor de SPUK LAI (bijlage 1), waarbij een bedrag van € 1.138.243,- is toegekend. Uitgangspunt is dat de inzet van gemeente Zoetermeer leidt tot één of meer isolatiemaatregelen in het aantal koopwoningen waarvoor de uitkering is verstrekt (628 koopwoningen). Ook het gemiddelde bedrag per woning staat vast: € 1.460,-. Hiervoor is nu een bestedingsvoorstel uitgewerkt.

Belangrijkste voorwaarden SPUK

1. De doelgroep betreft woningen van eigenaar-bewoners of woningen in een gemengde vereniging, met energielabel D, E, F of G of een (aantoonbare) vergelijkbare energetische staat;
2. De uitvoering moet leiden tot minimaal één isolatiemaatregel bij 100% van het aantal woningen waarvoor de uitkering is verstrekt. (Voor gemeente Zoetermeer: 628 woningen)**;**
3. Tenminste 80% van de woningen die de gemeente aanpakt met de middelen uit de regeling moet een WOZ-waarde moet hebben die lager is dan de Nationale Hypotheek Garantie (NHG)-grens (€ 429.300,-);
4. Per woning mag maximaal € 4.000,- worden uitgegeven;
5. De maatregelen zijn uiterlijk uitgevoerd op 31 december 2026.

Uitgangspunten bestedingsvoorstel

Bij het uitwerken van het bestedingsvoorstel stonden de volgende (lokale) uitgangspunten centraal:

a. Uitvoeringszekerheid
De middelen moeten vóór 31 december 2026 zijn besteed. Maatregelen moeten dus binnen deze termijn uitgevoerd kunnen worden.

b. Brede inzetbaarheid
De SPUK richt zich op woningen van eigenaar-bewoners én woningen in (gemengde) verenigingen. De maatregelen sluiten zoveel mogelijk aan op de lokale situatie (projecten).

c. *Borging volgende tranches*
De middelen die reeds zijn aangevraagd (2023), betreffen de eerste tranche. In 2024 en 2025 volgen de tweede en derde tranche en kunnen opnieuw middelen worden aangevraagd. Het bestedingsvoorstel bestaat daarom uit maatregelen waarmee een robuuste langjarige werkwijze kan worden opgebouwd.

Raming bestedingsvoorstel

In onderstaande tabel is van tevoren een inschatting gemaakt van een mogelijke verdeling van de SPUK-LAI middelen. Hierbij is gebruik gemaakt van ervaringen en best practices in andere gemeenten. In het overzicht wordt per maatregel inzichtelijk gemaakt welk deel van het totaalbedrag kan worden besteed. Vervolgens wordt een korte toelichting gegeven per maatregel.

Maatregel	Aantal woningen	Totaalbedrag per maatregel	Procentueel
a. Subsidieregeling Vereniging van Eigenaars (VvE)	267	€ 390.000,-	34%
b. Subsidieregeling Doe-het-zelvers (DHZ)	260	€ 448.000,-	39%
c. Isolatie ontzorgingsaanbod eigenaar-bewoners	101	€ 293.000,-	26%
d. Onvoorziene kosten	---	€ 7.243,-	1%
Totaal	**628**	**€ 1.138.243,-**	**100%**

Tabel 1. Raming bestedingsvoorstel.

Toelichting maatregelen bestedingsvoorstel

a. *Subsidieregeling Vereniging van Eigenaren*
Bij verduurzaming betreft het vaak maatregelen waar de vereniging in gezamenlijkheid over beslist en niet de individuele appartementseigenaar. De besluitvorming binnen een vereniging kan daarom meerdere jaren in beslag nemen als men het niet met elkaar eens wordt. Met een investeringssubsidie kan de gemeente hier een versnelling in aanbrengen.

b. *Subsidieregeling Doe-het-zelvers*
Deze maatregel ondersteunt doe-het-zelvers (DHZ) bij het isoleren van hun woningen door middel van via een voucher of subsidie op isolatiemateriaal. DHZ leveren een belangrijke bijdrage in de gewenste versnelling van het isoleren van koopwoningen.

c. *Isolatie ontzorgingsaanbod eigenaar-bewoners*
Bij deze maatregel wordt ingezet op een (deur-aan-deur) aanpak om juist die eigenaar-bewoners te bereiken die via de reguliere kanalen lastig te bereiken en activeren zijn. Er wordt een onafhankelijk, professioneel isolatieadvies aan huis aangeboden. De adviseur doet ter plekke een woningopname, neemt aan de keukentafel de isolatiemogelijkheden door en offreert direct namens deelnemende isolatiebedrijven. Bij akkoord voert een isolatiebedrijf de maatregel uit. De verrekening van de subsidie vindt plaats tussen de gemeente en de installateur, zodat de eigenaar-bewoner geen geld hoeft voor te schieten.

Beoogd effect
Met dit bestedingsvoorstel worden slecht geïsoleerde woningen (energielabel D, E, F of G) verduurzaamd, waarbij met name de doelgroep geholpen wordt die moeite heeft met het verduurzamen van de eigen woning.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. Een budget van in totaal € 1.138.243,- voor 2024-2026 beschikbaar te stellen voor de uitvoering van het bestedingsvoorstel Specifieke uitkering Lokale Aanpak Isolatie bestaande uit:
   a. Subsidieregeling Vereniging van Eigenaars;
   b. Subsidieregeling Doe-het-zelvers;
   c. Isolatie ontzorgingsaanbod eigenaar-bewoners;
   d. Onvoorziene kosten.
2. De kosten uit besluitpunt 1 te dekken uit de subsidie Lokale Aanpak Isolatie van € 1.138.243,- voor de jaren 2024-2026.
3. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging vast te stellen.

Argumenten

1.1 Dit besluit is in overeenstemming met de beschikking én het gemeentelijk beleid
De gemeente heeft in het bestedingsvoorstel maatregelen geselecteerd die kansrijk zijn, passen binnen de door het Rijk gestelde voorwaarden en invulling geven aan de ambities uit het Coalitieakkoord en het Programmaplan Energietransitie Zoetermeer.

1.2 De SPUK biedt kansen voor gemeente Zoetermeer
De SPUK-middelen kunnen bijdragen aan het tegengaan van verschillen in de wijk of buurt die kunnen ontstaan als particuliere woningeigenaren niet mee (kunnen) doen met de energietransitie. Omdat de middelen gestapeld kunnen worden met landelijke subsidies, zoals de ISDE, SVVE en het Volkshuisvestingsfonds, kan de gemeente bewoners een *extra* financiële steun in de rug geven. Tevens

wordt met de *‘subsidieregeling doe-het-zelvers’* een aanbod gecreëerd voor een doelgroep waarvoor (landelijk en lokaal) nog niets beschikbaar is.

1.3 Optimale verdeling van budget en maatregelen
De voorgestelde verdeling is de meest optimale verdeling waarbij je alle doelgroepen kunt meenemen in de regeling met per maatregel een realistisch aantal deelnemers.

1.1 Alle gemaakte kosten kunnen uit deze uitkering worden betaald
Het zijn extra middelen die niet op andere wijze op de (bestaande) begroting drukken. Het (extra) budget wordt taakstellend ingezet.

Kanttekeningen
1.1 Indien de wens bestaat om één of meerdere maatregelen uit het bestedingsvoorstel te wijzigen of te schrappen, dient het bestedingsvoorstel opnieuw doorgerekend te worden
Het bestedingsvoorstel is een samenhangend geheel. Er is namelijk een wisselwerking tussen de verschillende maatregelen ten aanzien van het totaal aantal woningen dat vanuit de regeling gerealiseerd dient te worden en het totale beschikbaar gestelde maximumbedrag. Het opgenomen bestedingsvoorstel voldoet daarmee aan de voorwaarden van de SPUK en heeft het meest optimale resultaat.

1.2 De genoemde bedragen per maatregel in het bestedingsvoorstel zijn een raming
Het is daarom van belang om tijdens de uitvoering eventuele onderschrijdingen en potentiële overschrijdingen binnen de deelplafonds te herverdelen. Het bestedingsvoorstel is namelijk gebaseerd op kennis en ervaringen van verschillende partijen en verwachte uitvoeringskosten. In de praktijk kunnen deze kosten en/of het animo om aan een bepaalde maatregel deel te nemen echter anders uitpakken dan zoals vooraf bedacht.

1.3 Middelen moeten conform de voorwaarden van de SPUK worden besteed
Het Rijk kan de gemeente vragen om de middelen (deels) terug te betalen als niet aan de voorwaarden van de SPUK wordt voldaan. Dat is in de volgende gevallen:

a. Als er niet is voldaan aan de informatieverplichting;
b. Als de SPUK niet volledig is besteed;
c. Als de SPUK onrechtmatig is besteed.

Ad b: De maatregelen moeten vóór 31 december 2026 zijn afgerond. Het aspect *‘tijdige uitvoering’* wordt daarom prominent onderdeel van de subsidiebeschikking(en) aan inwoners. Onder speciale omstandigheden en op gemotiveerd verzoek van het college kan de termijn driemaal met één jaar worden verlengd.

Ad c: Het uitgangspunt is dat 100% van het aantal woningen waarvoor de gemeente middelen heeft aangevraagd, wordt geïsoleerd, dus 628 woningen. Indien het niet lukt om dit aantal te halen, dan wordt het verleende bedrag naar rato van het gemiste aantal woningen teruggevorderd. Omdat een grote inspanning nodig zal zijn om het volledige aantal woningen uit de aanvraag te isoleren, hanteert de regeling enige marge in het bedrag dat wordt teruggevorderd. Daarnaast moet staatssteun worden voorkomen. Omdat de SPUK onder meer besteed kan worden aan het verstrekken van opdrachten aan door derden verleende diensten of via een subsidieverlening aan verhuurders (namelijk verhuurders binnen gemengde verenigingen), is het van belang dat bij de besteding –de Europese– regels inzake staatssteun in acht worden genomen.

1.4 Er is kans dat misbruik wordt gemaakt van de subsidie(s)
Bij alle vormen van financiële ondersteuning is het risico op fraude aanwezig. Bijvoorbeeld wanneer bonnetjes, vouchers of isolatiemateriaal worden doorverkocht. Er wordt daarom in de uitvoering aandacht besteed aan het voorkomen van misbruik of oneigenlijk gebruik, door een goede controlesystematiek te ontwikkelen.

Financiën

Overzicht kosten
De kosten voor het bestedingsvoorstel zijn gemaximeerd tot een taakstellend budget van maximaal € 1.138.243,- bestaande uit:

• Eerste tranche SPUK LAI:	€ 916.880,-
• Extra middelen eerste tranche SPUK LAI:	€ 221.363,-
Totaal	**€ 1.138.243,-**

De keuze is om het budget aan te wenden voor drie maatregelen en proceskosten (raming):

• Subsidieregeling Vereniging van Eigenaars (VvE):	€ 390.000,-
• Subsidieregeling Doe-het-zelvers (DHZ):	€ 448.000,-
• Isolatie ontzorgingsaanbod eigenaar-bewoners:	€ 293.000,-
• Onvoorziene kosten:	€ 7.243,-
Totaal	**€ 1.138.243,-**

Besteding per jaar (raming)
De middelen van de SPUK LAI dienen uiterlijk uitgevoerd te zijn op 31 december 2026. De verdeling van de uitgaven over de jaren bedraagt:

• 2024:	€ 285.000,-
• 2025:	€ 397.000,-
• 2026:	€ 456.243,-
Totaal	**€ 1.138.243,-**

Er is rekening gehouden met de specifieke btw-voorschriften. Waar de btw niet gecompenseerd kan worden (via het btw-compensatiefonds), zijn de btw-kosten onderdeel van het bestedingsvoorstel. De rechtmatige en tijdige uitvoering van deze regeling bij de VvE's en woningeigenaren zal worden geborgd via een subsidiebeschikking.

Het betreft hier een rijksubsidieregeling waarover via de SiSa-systematiek (single information single audit) verantwoording moet worden afgelegd en waarover via een door het Rijk opgelegd controleprotocol moet worden uitgevoerd. Naast de sisa-verantwoording wordt er bij deze regeling ook gebruik gemaakt van een monitoringsformulier dat tweemaal per kalenderjaar door de gemeente dient te worden ingevuld.

Informatiebeveiliging, privacy en informatiebeheer (IPI)
Niet van toepassing.

Controleprotocol
Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie
De subsidieregelingen worden bekendgemaakt via de lokale media. Aanvullend wordt een informatiebrief verstuurd aan inwoners die binnen de doelgroep voor het ontzorgingsaanbod vallen.

Duurzaamheid
Dit raadsvoorstel is er op gericht eigenaar-bewoners die moeite hebben met het verduurzamen van hun woning te helpen via ondersteuning en extra financiële middelen naast al bestaande subsidies die voor alle woningeigenaren beschikbaar zijn.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie
In de jaarlijkse voortgangsrapportage over het vastgestelde Programma Energietransitie Zoetermeer wordt ingegaan op de voortgang van het bestedingsvoorstel.

Planning
Na het raadsbesluit wordt het bestedingsvoorstel verder uitgewerkt enwordt gestart met de uitvoering. Eigenaar-bewoners kunnen tot uiterlijk 31 december 2026 gebruik maken van deze maatregelen (of zoveel eerder indien het maximum van het totaalbedrag van de SPUK LAI is bereikt).